

НАЈНОВИЈА МАКРОЕКОНОМСКА КРЕТАЊА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Наком светске економске кризе, почев од 2008. године на овамо, укупна економска кретања у Републици Србији су била испод могућности, односно испод потенцијалног бруто домаћег производа, да би у 2018. години била повољнија него у наведеном претходном периоду. Од 2008. до 2017. године, просечна стопа реалног раста бруто домаћег производа (БДП) у нас је износила 1,3% годишње, при чему је у 2016. години износила 3,3%, а у 2017. години 2,0%. Према проценама Министарства финансија (МФИН) у оквиру Програма економских реформи Владе Србије, у 2018. је прелиминарно процењен раст реалног БДП на нивоу од око 4.2% у односу на претходну годину.

Прелиминарна процена МФИН је да је БДП у 2018. години износио око 5.074 милијарди динар према 4.754 милијарди динара у 2017. години. Обрачунато у еврима, БДП је у 2018. години износио око 41,5 милијарди евра, према око 39,2 милијарде евра у 2017. години.

У 2018. години је повећаљна производња у индустрији за 1,3%, а након суше у 2017. години, повећана је производња у пољопривреди, а такође у грађевинарству и осталим привредним делатностима.

Укупна запосленост је, према прелиминарним подацима РЗС, у новембру 2018. године износила 2.076 хиљада, а незапосленост око 549 хиљада лица.

Након знатног фискалног дефицита у периоду од 2006. до 2016. године, према подацима МФИН, у протекле две године је остварен суфицит, мерен на консолидованом нивоу.

Каматне стопе Народне банке Србије су смањене на 3,5% у 2017. и 3% у 2018. години. То је довело до смањења активних и пасивних каматних стопа на домаћем тржишту. Према подацима МФИН и НБС, јавни дуг и спољни дуг су крајем 2018. године још увек били на високом номиналном нивоу од 23,0 и 26,5 милијарди евра, респективно.

Инфлација је у протекле 4 године на нивоу од око 2-3% годишње, уз реалну апресијацију девизног курса динара у 2017. години од 7.6% и 0,2% у 2018. години.

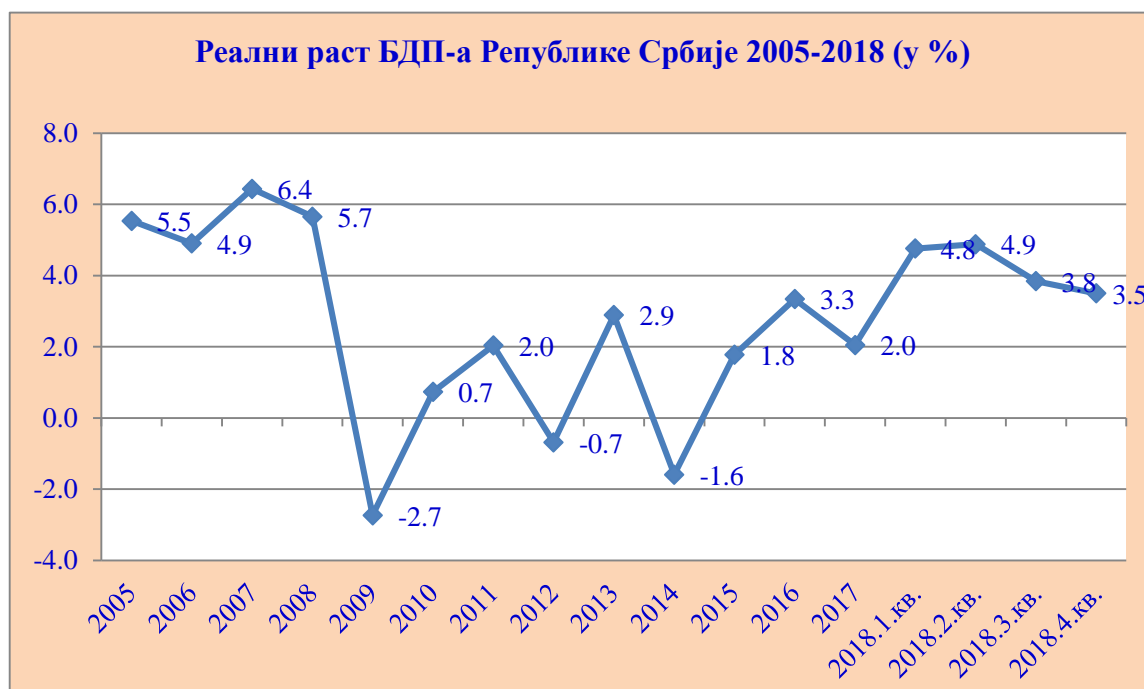
Спољнотрговинска размена је у порасту, при чему је у последњој деценији остварен бржи раст увоза од извоза и знатан трговински дефицит и уз смањење покривености увоза извозом.

Према подацима НБС, стране директне инвестиције су у 2018. години биле у порасту.

Кретање бруто домаћег производа у Републици Србији (2005-2018)

	Бруто домаћи производ у милијардама динара	Бруто домаћи производ у милијардама евра	Реални раст БДП Републике Србије (у %)
2005	1,751.4	22.3	5.5
2006	2,055.2	25.9	4.9
2007	2,355.1	31.6	6.4
2008	2,744.9	35.7	5.7
2009	2,880.1	32.5	-2.7
2010	3,067.2	31.5	0.7
2011	3,407.6	35.4	2.0
2012	3,584.2	33.7	-0.7
2013	3,876.4	36.4	2.9
2014	3,908.5	35.5	-1.6
2015	4,312.0	35.7	1.8
2016	4521.0	36.7	3.3
2017	4754.0	39.2	2.0
2018.*	5074.0	41.5	4.2

Извор: Подаци РЗС и НБС. *Прелиминарна процена за 2018. годину из Програма економских реформи Владе Србије 2019-2021. Наводимо такође да је, према ревидираним подацима РЗС, ниво номиналног БДП-а у периоду 2015–2017. виши у свим посматраним годинама. У 2017. години, ниво номиналног БДП-а виши је за 6,5%, а у апсолутном износу за 290 млрд динара, тј. за 2,4 млрд евра.

Извор: подаци РЗС. Прелиминарне и флеш процене РЗС за 2018. годину.

Према пројекцијама МФИН (основни сценарио) за период 2019. до 2021. године, бруто домаћи производ би у 2019. години могао износити 5.424 милијарди динара, а у 2020. години 5.832 милијарди динара. При томе би прелиминарно процењена стопа реалног раста БДП у 2019. години износила 3,5%, а у наредне две године 2020. и у 2021. године по стопи од 4% годишње.

Према тим пројекцијама, јавна потрошња би имала спорији раст од осталих компонената бруто домаћег производа и била би реално повећана за 1,9% у 2019. години; 1,7% у 2020. години и око 2,4% у 2021. години.

Предвиђен је реални раст инвестиција и то по стопи од 5,6% у 2019. години; 5,8% у 2020. години и 6% у 2021. години.

Оптимистички је процењен раст реалног извоза роба и услуга у периоду 2019-2021. године и то од 9,2% до 9,5% годишње. Раст увоза роба и услуга би такође био висок и износио би од 8,0 до 8,2% годишње.

Садо трговинског биланса, посматрано у еврима, би био негативан и то око -8% БДП у 2019. години и нешто мање неповољан у периоду 2020. до 2021. године.

У истом периоду би садо платног биланса у еврима био такође негативан и то на нивоу од око -5% БДП у 2019. години и нешто мање неповољан у периоду 2020. до 2021. године.

Просечна инфлација је у 2019. години пројектована на нивоу од 2,3%, а у 2020. и 2021. години око 3% годишње.

У наредном прегледу је, према Програму економских реформи за период од 2019. до 2021. године, дата пројекција основних макроекономских показатеља Републике Србије у периоду 2019-2021. године:

Пројекција основних макроекономских показатеља Републике Србије

	БДП, млрд динара (ТЕКУЋЕ ЦЕНЕ)	РЕАЛНИ РАСТ БДП, %	ДЕФЛАТОР БДП, %	ЛИЧНА ПОТРОШЊА	ДРЖАВНА ПОТРОШЊА	БРУТО ИНВЕСТИЦИЈЕ У ОСНОВНЕ ФОНДОВЕ
2018*	5.074	4,2	2,4	3,0	3,5	9,8
2019**	5.424	3,5	3,3	3,1	1,9	5,6
2020**	5.832	4,0	3,4	3,3	1,7	5,8
2021**	6.269	4,0	3,4	3,4	2,4	6,0

Извор: МФИН. *Процена за 2018. годину, ** Пројекција за 2019-2021.

Пројекција основних макроекономских показатеља (наставка)

	ИЗВОЗ РОБЕ И УСЛУГА	УВОЗ РОБЕ И УСЛУГА	САЛДО РОБЕ И УСЛУГА, У ЕУР, % БДП	САЛДО ТЕКУЋЕГ РАЧУНА, У ЕУР, % БДП	ИНФЛАЦИЈА, ПРОСЕК ПЕРИОДА %
2018*	9,2	9,8	-8,7	-5,2	2,1
2019**	9,5	8,2	-8,0	-5,0	2,3
2020**	9,5	8,0	-7,3	-4,5	3,0
2021**	9,2	8,0	-6,7	-4,2	3,0

Извор: МФИН. *Процена за 2018. годину, ** Пројекција за 2019-2021.

Индустријска производња је, након пада у 2009, 2012. и 2014. години, у протекле четири године имала позитиван раст. Према подацима званичне статистике, индустрија је у 2018. години имала раст од око 1.3%, а у претходне три године се тај раст кретао између 4-7%.

Просечна стопа раста индустрије је у периоду од 2009. до 2018. године износила 1,8% годишње, у оквиру чега је раст рударства износио 1,5% годишње, а прерађивачке индустрије 2,3% годишње, а није остварен раст у производњи електричне енергије, гаса и паре.

Само је у рударству у 2018. години евидентиран пад за око 4,8%, док је у прерађивачкој индустрији и снабдевању електричном енергијом и гасом остварен раст од 1.9% и 1.2%, респективно.

Услед ранијих економских и финансијских санкција међународне заједнице, ратних разарања и неуспеле приватизације, индустријска производња је још увек испод нивоа у 1989. године.

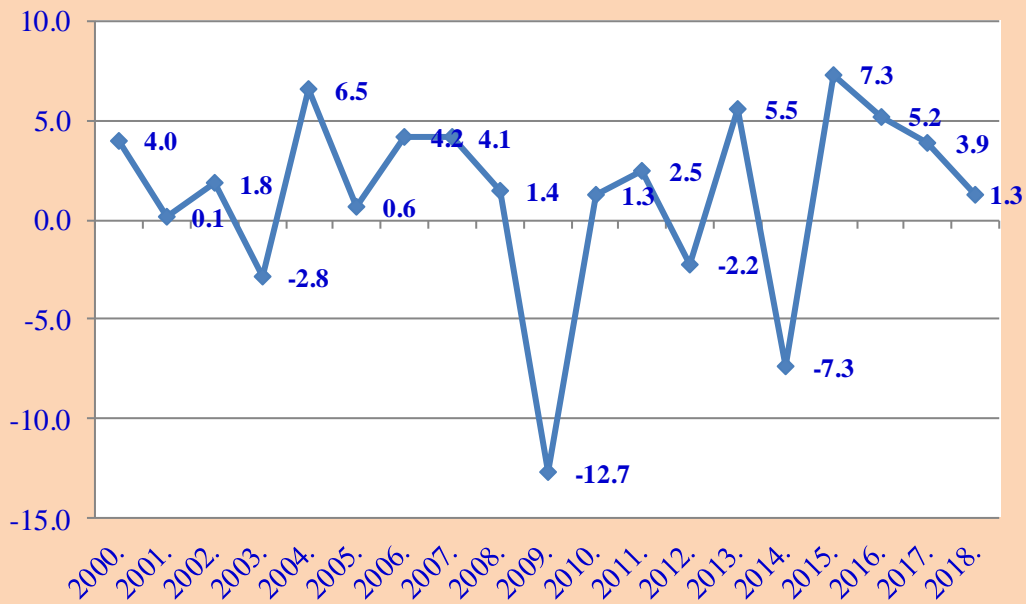
Кретање индустријске производње од 1999. године до 2018. године је дато у наредном прегледу и графикону:

Стопе раста индустријске производње у Србији (2000-2018)

	ИНДУСТРИЈА - УКУПНО	РУДАРСТВО	ПРЕРАЂИВАЧКА ИНДУСТРИЈА	СНАБДЕВАЊЕ ЕЛ. ЕНЕРГИЈОМ ГАСОМ И ПАРОМ
2000.	4.0			
2001.	0.1	-12.8	0.7	1.2
2002.	1.8	1.5	2.8	-1.7
2003.	-2.8	0.5	-4.3	2.3
2004.	6.5	0.9	8.3	-0.1
2005.	0.6	3.6	-1.0	7.7
2006.	4.2	4.1	4.5	2.4
2007.	4.1	0.3	4.6	3.2
2008.	1.4	5.3	1.1	2.0
2009.	-12.7	-3.8	-16.1	0.8
2010.	1.3	3.9	2.6	-4.4
2011.	2.5	9.8	-0.2	9.7
2012.	-2.2	0.0	-0.9	-7.1
2013.	5.5	5.3	4.8	8.1
2014.	-7.3	-15.8	-4.8	-14.9
2015.	7.3	12.2	5.8	12.5
2016.	5.2	3.2	6.0	2.7
2017.	3.9	2.2	6.3	-6.2
2018.	1.3	-4.8	1.9	1.2

Извор: подаци РЗС

Стопе раста индустријске производње, у %

Пољопривреда је, након суше у 2017. години, у 2018. години имала знатан раст, што је делом резултат и ниске статистичке основе у претходној години. Осетно је повећана производња пшенице, кукуруза, соје и сунцокрета, као дела других делатности у пољопривреди. Оцене су да би због тога, укупна производња у пољопривреди у 2018. години могла бити за око 14% већа у односу на сушну 2017. годину, имајући у виду мерење према сушној 2017. години. Према подацима званичне статистике, у 2018. години је мања производња малина и вишања у односу на претходну годину.

Промет робе у трговини на мало је, према подацима званичне статистике, у 2018. години у текућим ценама био већи за 6,9%, а у сталним ценама за 4,2%. Према подацима за првих 11 месеци 2018. године, угоститељска активност је делимично повећана у односу на исти период 2017.године и то номинално за 1,2%, а реално за 0,8%. Посматрано на средњи рок, промет робе је од 2015. до 2018. године повећан по номиналној стопи од 7.3% годишње, а реални промет угоститељства по стопи од 5% годишње.

Кретања у трговини и угоститељству (2001-2018)

	Индекси промета у трговини на мало ¹⁾ (2017=100)		Индекси промета у угоститељству (2017=100)	
	Текуће цене	Сталне цене	Текуће цене	Сталне цене
2001.	14.0			
2002.	19.1	55.1	33.8	95.3
2003.	22.6	62.7	37.8	96.3
2004.	29.2	74.0	40.8	97.6
2005.	43.0	93.6	47.8	95.8
2006.	52.0	100.8	53.9	88.8
2007.	67.6	124.1	61.3	94.8
2008.	81.5	132.2	67.8	95.8
2009.	76.9	112.7	66.4	84.7
2010.	83.6	113.4	69.4	83.8
2011.	76.1	92.8	73.4	85.0
2012.	81.4	91.0	76.7	83.8
2013.	81.9	86.5	81.7	84.8
2014.	85.3	88.2	82.2	84.7
2015.	86.5	89.9	85.0	86.3
2016.	92.7	96.5	91.2	92.9
2017.	100.0	100.0	100.0	100.0
2018.	106.9	104.2	101.2	100.8

У туристичкој делатности је у периоду 2015. до 2018. године остварено побољшање, јер је повећан број туриста и број ноћења. Укупан број туриста је повећан са нивоа од 2,4 милиона у 2015. години, на око 3,2 милиона у првих 11 месеци 2018. године. У томе је број страних туриста повећан са нивоа од 1,1 милион у 2015. години, на око 1,6 милиона у првих 11 месеци 2018. године.

Укупан број ноћења туриста је повећан са нивоа од 6,6 милиона у 2015. години, на око 8,8 милиона у првих 11 месеци 2018. године. У томе је број ноћења страних туриста повећан са нивоа од 2,5 милион у 2015. години, на око 3,4 милиона у првих 11 месеци 2018. године.

Кретања у туризму (2001-2018)

	Број туриста (у хиљ.)	Број страних туриста (у хиљ.)	Број ноћења туриста (у хиљ.)	Број ноћења страних туриста (у хиљ.)
2001.	2,128		7,197	
2002.	2,209	311	7,206	738
2003.	2,000	340	6,684	792
2004.	1,971	391	6,643	851
2005.	1,987	452	6,501	990
2006.	2,006	466	6,592	1,016
2007.	2,305	696	7,329	1,478
2008.	2,265	645	7,334	1,399
2009.	1,981	639	6,580	1,455
2010.	2,001	684	6,413	1,453
2011.	2,069	765	6,645	1,643
2012.	2,080	810	6,485	1,796
2013.	2,192	900	6,567	2,099
2014.	2,192	1,029	6,086	2,353
2015.	2,437	1,132	6,652	2,490
2016.	2,754	1,281	7,534	2,739
2017.	3,086	1,497	8,325	3,175
2018./јан- нов.	3196	1,590	8,766	3,397

Вредност извршених грађевинских радова је у првих 9 месеци 2018. године номинално повећана за 20,8% и реално за око 17-18% у односу на исти период 2017. године. У исто време, број завршених станова је првих 9 месеци 2018. године повећан за око 3,5%.

Обим услуга у саобраћају, мерен тонским километрима, је у првих 9 месеци 2018. године у путничком саобраћају повећан за 13,7% и око 28% у теретном саобраћају.

Кретања у грађевинарству и саобраћају (2000-2018)

	Грађевинарство			Саобраћај	
	Ефективни часови рада у грађевинарству (2017=100)	Вредност изведених грађевинских радова (2017=100)	Број завршених станова (2017=100)	Обим услуга у друмском путничком саобраћају, путнички километри (у млн)	Обим услуга у друмском теретном саобраћају, тонски километри (у млн)
2000.	163.0	13.1	93.3	3,056	3,056
2001.	140.5	17.6	94.4	5,635	5,635
2002.	137.2	19.7	140.1	5,156	460
2003.	179.6	26.1	181.4	3,865	452
2004.	185.9	44.9	214.3	3,676	277
2005.	176.3	54.5	214.7	4,820	680
2006.	176.2	74.0	206.1	4,515	797
2007.	181.6	91.6	216.1	4,457	1,161
2008.	177.1	99.9	195.0	4,720	1,112
2009.	142.5	80.6	215.8	4,582	1,184
2010.	128.9	77.4	148.3	4,557	1,524
2011.	133.4	101.4	97.9	4,652	1,906
2012.	119.1	89.8	117.4	4,640	2,472
2013.	92.5	68.7	123.9	4,612	2,823
2014.	92.3	75.6	62.6	4,223	2,959
2015.	95.5	83.0	85.0	4,602	2,974
2016.	97.7	91.1	67.1	4,282	4,298
2017.	100.0	100.0	100.0	4,256	4,981
<i>2018/cenm.</i>	97.7	91.1	67.1	3671	4754

Број запослених је према подацима званичне статистике крајем новембра 2018. године износио око 2.08 милиона, према око 1,9 милиона у 2015. години. Истовремено је према подацим РЗС број незапослених смањен на око 549 хиљаде, са нивоа од 743 хиљаде у 2015. години. Овде треба имати у виду да део радне снаге одлази на рад у развијене земље, што је свакако један од фактора смањења незапослености.

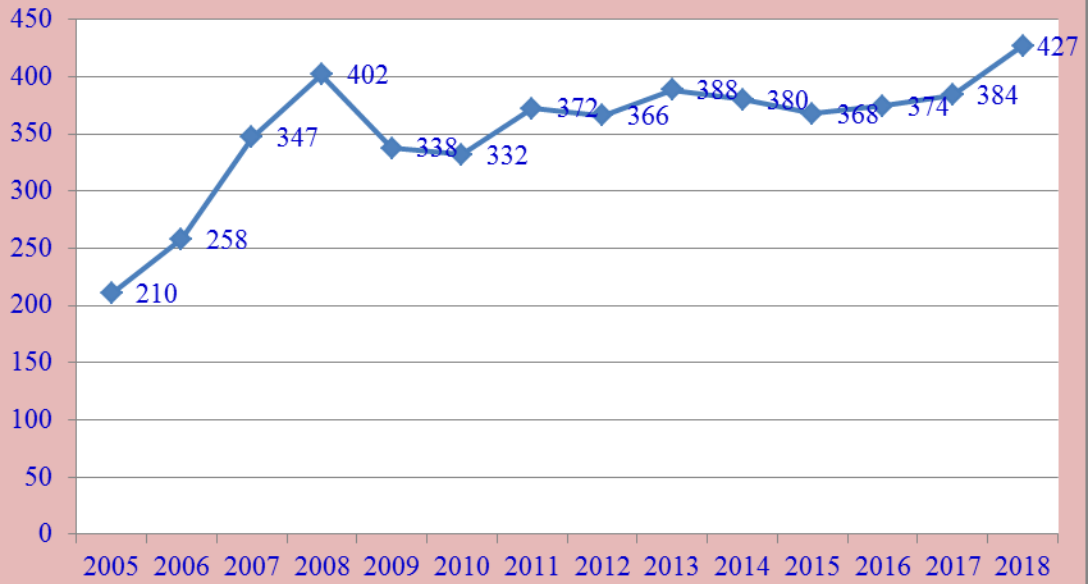
Према подацима званичне статистике, номиналне просечне **нето зараде** су у новембру 2018. године износиле близу 50.5 хиљада динара месечно по запосленом (или око 427 евра нето месечно), према 44,4 хиљаде динара месечно у 2015. години. Реално повећање зарада је од 2015. до новембра 2018. године износило укупно 4,9% или око 1,7% просечно годишње.

Кретање запослености и зарада (2000-2018)

	Запосленост (у хиљадама), просек		Зараде (у динарима)	
	Број запослених лица	Број незапослених лица	Просечна бруто зарада, укупно	Просечна нето зарада, укупно
2000.	2,264	722	3,806	2,389
2001.	2,258	769	8,691	5,840
2002.	2,208	843	13,260	9,208
2003.	2,169	947	16,612	11,500
2004.	2,167	844	20,555	14,108
2005.	2,171	888	25,514	17,443
2006.	2,115	913	31,745	21,707
2007.	2,085	850	38,744	27,759
2008.	2,082	756	45,674	32,746
2009.	1,985	747	44,147	31,733
2010.	1,901	744	47,450	34,142
2011.	1,866	753	52,733	37,976
2012.	1,866	762	57,430	41,377
2013.	1,865	775	60,708	43,932
2014.	1,845	767	61,426	44,530
2015.	1,896	743	61,145	44,432
2016.	1,921	713	63,474	46,097
2017.	1,977	651	64,727	46,600
2018/нов.	2,076	549	69949	50556

Извор: подаци НБС и РЗС.

Зараде-просечне нето-месечно, у еврима

Фискална кретања су у протекле две године била релативно повољна. Укупни консолидовани јавни приходи су у 2017. години износили око 1.973 милијарди динара; фискални расходи 1.921 милијарду динара, а консолидовани фискални суфицит је, према подацима МФИН, износио око 52,3 милијарди динара или око 1,1% БДП-а. У првих 11 месеци 2018. године је остварен консолидовани фискални приход од око 1.901 милијарди динара, а фискални расход око 1.827 милијарди динара, тако да је фискални резултат био позитиван у износу од 73,6 илијарди динара.

Иначе, у свим годинама од 2006. до 2016. године фискална равнотежа је била поремећана, уз знатан фискални дефицит, који је од 2009. до 2014. године био преко 4% бруто домаћег производа Србије у тим годинама.

У наредном прегледу и графикону су презентована фискална кретања у периоду 2005-2018. година:

Фискална кретања (2005-2018)

Износи у милионима динара

	Консолидовани јавни приходи	Консолидовани јавни расходи	Фискални биланс опште државе	Консолидовани фискални резултат, у % од БДП
2005	755,987	735,248	20,739	1.1
2006	906,444	937,309	-30,865	-1.4
2007	1,046,844	1,091,878	-45,034	-1.8
2008	1,193,463	1,265,502	-72,039	-2.5
2009	1,200,777	1,327,913	-127,137	-4.2
2010	1,278,435	1,419,451	-141,016	-4.3
2011	1,362,641	1,526,125	-163,484	-4.5
2012	1,472,118	1,717,306	-245,188	-6.4
2013	1,538,054	1,750,150	-212,097	-5.1
2014	1,620,752	1,878,878	-258,126	-6.2
2015	1,694,831	1,843,965	-149,134	-3.5
2016	1,842,652	1,896,659	-54,007	-1.2
2017	1,973,403	1,921,100	52,303	1.1
2018/јан-нов.	1,900,877	1,827,250	73,627	1.2

Извор: НБС, 15.02.2019.године.

Прелиминарна процена аутора за 2018. годину.

Укупан јавни дуг Србије је крајем 2018. године износио око 23,0 милијарди евра, према 24,8 милијарди евра крајем 2015. године и 23,2 милијарде евра крајем 2017. године.

Укупне директне обавезе чине доминантан део јавног дуга и крајем 2018. године су износиле око 21.5 милијарди евра (или 93,4% укупног јавног дуга), а индиректне обавезе (државне гаранције и др.) око 1,5 милијари евра или 6,6% укупног јавног дуга.

У наредном прегледу је дато кретање јавног дуга Србије у протеклих 19 година:

Кретање јавног дуга (2000-2018)

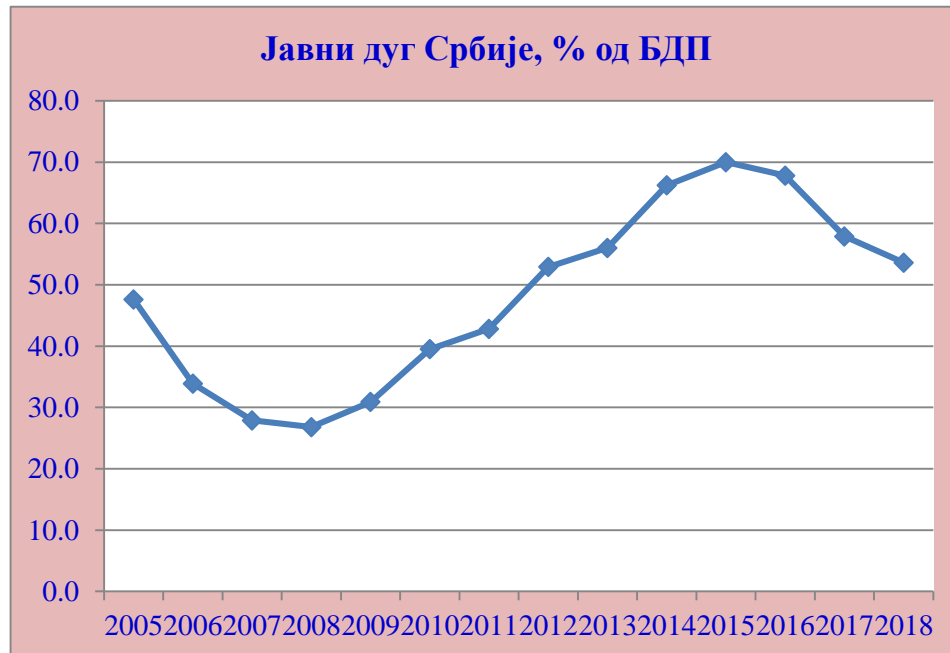
Износи у милијардама евра

	А. ДИРЕКТНЕ ОБАВЕЗЕ			Б. ИНДИРЕКТНЕ ОБАВЕЗЕ			Укупно јавни дуг
	Унутрашњи дуг	Спољни дуг	Укупно директне обавезе	Унутрашњи дуг	Спољни дуг	Укупно индиректне обавезе	
31.12.2000	4.11	10.06	14.17	0.00	0.00	0.00	14.17
31.12.2001	3.87	9.56	13.43	0.00	0.00	0.00	13.43
31.12.2002	4.15	7.23	11.38	0.00	0.15	0.15	11.53
31.12.2003	4.24	6.56	10.80	0.00	0.22	0.22	11.02
31.12.2004	4.06	5.27	9.33	0.00	0.34	0.34	9.68
31.12.2005	4.26	5.36	9.62	0.00	0.66	0.66	10.28
31.12.2006	3.84	4.75	8.58	0.00	0.77	0.77	9.35
31.12.2007	3.41	4.62	8.03	0.00	0.85	0.85	8.88
31.12.2008	3.16	4.69	7.85	0.00	0.93	0.93	8.78
31.12.2009	4.05	4.41	8.46	0.14	1.26	1.39	9.85
31.12.2010	4.57	5.87	10.44	0.34	1.37	1.71	12.16
31.12.2011	5.44	7.24	12.68	0.54	1.57	2.11	14.79
31.12.2012	6.50	8.62	15.12	0.72	1.88	2.60	17.72
31.12.2013	7.06	10.25	17.30	0.86	1.99	2.84	20.14
31.12.2014	8.23	11.99	20.22	0.69	1.86	2.55	22.76
31.12.2015	9.05	13.37	22.42	0.61	1.79	2.40	24.82
31.12.2016	8.77	13.91	22.68	0.38	1.76	2.14	24.82
31.12.2017	9.09	12.37	21.46	0.21	1.55	1.76	23.22
31.12.2018	9.41	12.08	21.49	0.16	1.37	1.52	23.02

Извор: Министарство финансија Републике Србије – Управа за јавни дуг

Према подацима Министарства финансија, јавни дуг је крајем 2017. године износио 57,9% БДП-а, а у 2018. години 53,6% прелиминарно процењеног БДП-а.

Однос јавног дуга према БДП-у је у периоду 2005-2018 године приказан на наредном графикану:

Извор: Министарство финансија Републике Србије – Управа за јавни дуг
Обрачун овог индикатора је у складу са ревидираним БДП подацима РЗС за период 2005-2017. које је објавио РЗС.

Спољни јавни дуг је већи од унутрашњег јавног дуга. Крајем 2018. године, спољни јавни дуг је износио око 13,5 милијарди евра или 58,4% укупног јавног дуга, а унутрашњи јавни дуг око 9,6 милијарди евра или 41,6% укупног јавног дуга.

У наредном прегледу је дато кретање унутрашњег и спољног јавног дуга Србије у периоду 2000-2018 година:

Унутрашњи и спољни јавни дуг, у милијардама евра

Износи у милијардама евра

	Унутрашњи јавни дуг	Спољни јавни дуг	Удео спољног јавног дуга у укупном јавном дугу, у %
31.12.2000	4.11	10.06	71.0
31.12.2001	3.87	9.56	71.2
31.12.2002	4.15	7.38	64.0
31.12.2003	4.24	6.78	61.5
31.12.2004	4.06	5.61	58.0
31.12.2005	4.26	6.03	58.6
31.12.2006	3.84	5.52	59.0
31.12.2007	3.41	5.46	61.5
31.12.2008	3.16	5.62	64.0
31.12.2009	4.19	5.66	57.5
31.12.2010	4.91	7.25	59.6
31.12.2011	5.98	8.81	59.6
31.12.2012	7.22	10.50	59.3
31.12.2013	7.91	12.23	60.7
31.12.2014	8.91	13.85	60.8
31.12.2015	9.66	15.16	61.1
31.12.2016	9.15	15.67	63.1
31.12.2017	9.30	13.92	60.0
31.12.2018	9.57	13.45	58.4

Извор: Министарство финансија Републике Србије – Управа за јавни дуг

Инвеститори су остварили **принос на државне хартије од вредности**, односно на државне динарске обвезнице на нивоу од 2,64% на шестомесечне обвезнице до 5% на седмогодишње динарске обвезнице и 4,85% на 10 годишње државне обвезнице.

Принос на државне обвезнице емитоване у еврима је на обвезнице рочности 53 недеље, а навеће стопе приноса на 15 годишње обвезнице на нивоу од 4,2% годишње, што је детаљније дато у наредном прегледу:

Стопе приноса на државне хартије од вредности (државне обвезнице) (2017-2018)

Датум аукције	Тип и рочност државних хартија од вредности	Стопа приноса
02.03.17	Државни записи РС 6М	2,64%
07.02.17	Државни записи РС 53Н	3,48%
24.10.17	Државне обвезнице РС 2Г	4,05%
28.02.18	Државне обвезнице РС 3Г	3,80%
11.09.18	Државне обвезнице РС 5Г	3,74%
23.10.17	Државне обвезнице РС 7Г	5,00%
10.07.18	Државне обвезнице РС 10Г	4,85%
22.06.17	Амортизационе обвезнице РС 2Г - НБС Рвф. стопа + фиксна м	4,25%
21.05.18	Државни евро записи РС 53Н	0,45%
13.06.18	Државне евро обвезница РС 2Г	0,65%
20.04.18	Државне евро обвезница РС 3Г	1,20%
16.04.18	Државне евро обвезнице РС 5Г	1,78%
11.06.18	Државне евро обвезнице РС 7Г	2,50%
26.03.18	Државне евро обвезнице РС 10Г	3,50%
06.09.17	Државне евро обвезнице РС 15Г	4,20%

Извор: Министарство финансија Републике Србије – Управа за јавни дуг

Инфлација је у последњих шест година била ниска и у складу са таргетираним нивоом. У периоду од 2013. до 2018. године, међугодишња стопа инфлације, мерена од децембра до децембра, се кретала у распону од 2-3%, што је дато у наредном прегледу и графикону:

Остварена инфлација (2005-2018)*

	Потрошачке цене (у % у децембру, према истом месецу претходне године)
2005	17.7
2006	6.6
2007	11.0
2008	8.6
2009	6.6
2010	10.3
2011	7.0
2012	12.2
2013	2.2
2014	1.7
2015	1.5
2016	1.6
2017	3.0
2018	2.0

Извор: НБС, 15.02.2019.године

*Потрошачке цене (у % у децембру, према истом месецу претходне године)

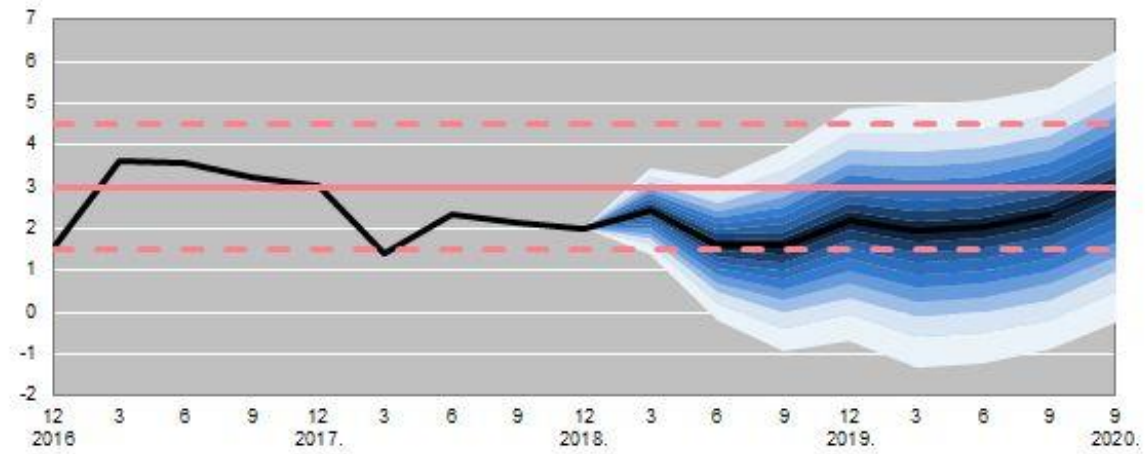

Последња **пројекција инфлације** на средњи рок, НБС је сачинила за период до краја 2020.године, при чему је инфлациони коридор пројектован на око 3% на годишњем нивоу.

На наредном графикону је дата пројектована инфлација НБС и коридор дозвољеног одступања до краја децембра 2020. године:

Пројекције инфлације 2018-2020

Извор: НБС.

Извор: Извештај о инфлацији НБС - фебруар 2018

Остварена монетарна кретања

Новчана маса је, према подацима НБС, осетно номинално повећана у протекле три године. Крајем 2018. године, новчана маса М1 је износила 792,3 милијарди динара или око 15,6% прелиминарно процењеног БДП-а; новчана маса М2 је износила 1.017,3 милијарди динара, а новчана маса М3 је износила 2.605,3 милијарди динара.

У односу на претходну 2017. годину, новчана маса је у 2018. години повећана по стопи и то: новчана маса М1 за 18,3%, а новчана маса М2 за 16,7 %, а новчана маса М3 за 14,5%.

Готов новац у оптицају је крајем 2018. године износио 182,6 милијарди динара или око 3,6% процењеног БДП-а и био је за 11,4% већи него у 2017. години.

У наредном прегледу је дато кретање новчане масе и готовог новца у оптицају у периоду 2005-2018. године:

Новчана маса и готов новац у оптицају (2005-2018)

	Готов новац у оптицају	Новчана маса М1	Новчана маса М2	Новчана маса М3
2005	53.7	144.9	192.2	458.9
2006	68.5	200.1	279.0	634.5
2007	77.0	248.9	390.5	903.9
2008	90.1	240.7	395.0	992.2
2009	95.5	258.4	436.8	1205.6
2010	91.8	253.3	410.5	1360.8
2011	114.2	293.7	487.9	1500.4
2012	110.5	308.7	480.7	1641.8
2013	122.4	388.3	547.6	1716.9
2014	130.5	430.9	613.9	1848.2
2015	139.8	504.5	702.5	1969.5
2016	159.3	607.9	808.3	2197.1
2017	163.9	669.7	872.0	2275.4
2018	182.6	792.3	1017.3	2605.3

Извор: НБС, 20.01.2019.године.

Укупна потраживања (пласмани) банкарског сектора су крајем 2018.године износила 2.260,1 милијарде динара. Потраживања од привредних друштава су крајем 2018. године износила 1.080,8 милијарде динара, од јавних предузећа 107.3 милијарде динара, од становништва 1.017,3 милијарда динара, а остало су потраживања од других финансијских организација, локалне самоуправе и непрофитних организација и улагања у акције.

Дугорочни пласмани банака су доминантни и крајем 2018. године су износили 1.914,4 милијарди динара или 84,7% укупних потраживања банака, а краткорочна потраживања су износила 345,7 милијарди динара или 15,3% укупних потраживања банака.

Укупна потраживања банка (2000-2018)

Износи у милијардама динара

	Краткорочна потраживања	Дугорочна потраживања	Укупна потраживања банака
2000.	75.0	147.9	222.9
2001.	95.7	168.0	263.6
2002.	87.0	84.9	171.9
2003.	115.6	112.9	228.4
2004.	156.5	178.3	334.9
2005.	234.1	275.2	509.4
2006.	246.0	348.4	594.3
2007.	329.7	497.6	827.3
2008.	436.3	680.9	1,117.2
2009.	514.3	784.5	1,298.7
2010.	654.1	993.9	1,648.0
2011.	602.9	1,177.3	1,780.3
2012.	602.2	1,347.8	1,950.1
2013.	583.5	1,280.1	1,863.5
2014.	387.2	1,533.4	1,920.7
2015.	316.7	1,660.0	1,976.8
2016.	360.3	1,666.2	2,026.4
2017.	346.9	1,718.2	2,065.1
2018.	345.7	1,914.4	2,260.1

Извор: подаци НБС, 15.02.2019.

Просечна каматна стопа пословних банака на динарске новоодобрене неиндексиране кредите је, према подацима НБС, у 2018. години износила 8-12% годишње, зависно од рочности пласираних кредита.

Просечна каматна стопа пословних банака на новоодобрене индексиране кредите у еврима и другим страним валутама је у 2018. години износила 3-3,5% на годишњем нивоу.

Просечна каматна стопа на динарске стамбене кредите је у 2018. години износили 10.3%, а на индексиране кредите страним валутама око 4% на годишњем нивоу.

Каматне стопе Народне банке Србије су у последњој деценији знатно смањене, што је допринело смањењу активних и пасивних каматних стопа пословних банака у нас. Референтна каматна стопа Народне банке Србије је, са максималног нивоа од 17,75% у 2008. години, смањене на 3,5% у 2017. години и 3% у 2018. години, што је дато у наредном прегледу и графикону:

Каматне стопе Народне банке Србије (2005-2018), у %

	Есконтна стопа, у %	Референтна каматна стопа НБС, у %
2005.	8.50	-
2006.	8.50	14.00
2007.	8.50	10.00
2008.	8.50	17.75
2009.	8.075	9.50
2010.	11.50	11.50
2011.	9.75	9.75
2012.	11.25	11.25
2013.	9.50	9.50
2014.	8.00	8.00
2015.	4.50	4.50
2016.	4.00	4.00
2017.	3.50	3.50
2018	3.00	3.00

Извор: НБС, 14.02.2018.

Укупни **спољни дуг** Републике Србије је још увек висок, обзиром да је крајем септембра 2018. године износио око 26,5 милијарди евра, према 25,6 милијарди евра крајем 2017. године и 26,2 милијарде евра крајем 2015. године.

У оквиру укупног спољног дуга, доминатна део чини средњерочни и дугорочни дуг, који је крајем септембра 2018. године износио 25,3 милијарди евра (или 95,6% укупног спољног дуга), а краткорочни дуг око 1,2 милијарде евра. Однос спољног дуга према БДП-у је, према подацима НБС, у 2017. години износио 65,3%, а у 2018. години се процењује на 63-64% БДП-а.

Спољни дуг (2005-2018), у милионима евра

	Спољни дуг у милионима евра	Сервисирање спољног дуга, у мил.евра	Отплата спољног дуга према БДП у %	Отплата спољног дуга према извозу роба и услуга, у %
2005	12520.1	1054.1	4.7	19.8
2006	14290.5	2512.9	9.7	36.2
2007	17382.3	3039.1	9.6	37.5
2008	20981.6	3594.4	10.1	37.5
2009	22272.4	3921.6	12.1	48.8
2010	23508.7	3563.9	11.3	37.5
2011	24123.5	4153.8	11.7	37.3
2012	25645.3	4130.3	12.3	36.0
2013	25644.3	4595.2	12.6	33.0
2014	25679.4	4727.6	13.3	32.7
2015	26234.4	3959.9	11.1	25.2
2016	26494.4	4508.0	12.3	25.9
2017	25588.0	4284.9	10.9	22.2
2018/септ.	26517.0	4200.0	9.0	17.8

Извор: НБС, 15.01.2019.године.

Према подацима НБС, **отплата дела главнице и камате спољног дуга** је у 2017. години износила 4,3 милијарди евра или око 10.9% бруто домаћег производа у тој години. У 2018. години се процењује да би отплата спољног дуга износила најмање 4,2 милијарде евра или око 9% процењеног БДП-а и око 17.8% укупне вредности извоза роба и услуга.

Према подацима НБС, од 2005. до 2018. године је укупно отплаћено спољног дуга (главнице и камате) у износу од 52,2 милијарде евра, а од 2016. до 2018. године око 13 милијарди евра.

Отплата спољног дуга према БДП у %

	Отплата спољног дуга према БДП, у %	Отплата спољног дуга према извозу роба и услуга, у %
2005	4.7	19.8
2006	9.7	36.2
2007	9.6	37.5
2008	10.1	37.5
2009	12.1	48.8
2010	11.3	37.5
2011	11.7	37.3
2012	12.3	36.0
2013	12.6	33.0
2014	13.3	32.7
2015	11.1	25.2
2016	12.3	25.9
2017	10.9	22.2
2018/нов.	9.0	17.8

Извор: НБС, 15.02.2019.године.

Отплата спољног дуга према БДП и стопа реалног раста БДП-а, у %

	Отплата спољног дуга према БДП, у %	Стопа реалног раста БДП-а, у %
2005	4.7	5.5
2006	9.7	4.9
2007	9.6	6.4
2008	10.1	5.7
2009	12.1	-2.7
2010	11.3	0.7
2011	11.7	2.0
2012	12.3	-0.7
2013	12.6	2.9
2014	13.3	-1.6
2015	11.1	1.8
2016	12.3	3.3
2017	10.9	2.0
2018	9.0	4.2

Извор: НБС, 14.02.2019.године.

Неповољно је што је отплата спољног дуга већа од повећања бруто домаћег производа. Тако је у 2017. години, отплата спољног дуга према БДП-у у 2017. години износила 10,9% БДП-а, а реални раст БДП-а је износио 2%. У 2018. години је отплата спољног дуга процењена на око 9% БДП-а, док се процењује да је реални раст БДП-а око 4,2%.

Отплата спољног дуга и реални раст БДП-а, у %

Стране директне инвестиције су у 2018. години у бруто вредности износиле око 3,5 милијарде евра, а нето износ је био око 3,2 милијарде евра. Део страних директних инвестиција је једним делом повезан са продајом државне имовине.

Однос страних инвестиција према бруто домаћем производу је у 2018. години износио 8.4%, а у 2015. години 5.9%.

У наредном прегледу су дата кретања страних директних инвестиција од 2010. до 2018. године:

Стране директне инвестиције (СДИ) 2010-2018

Износи у мил.евра

	Актива	Пасива	СДИ, нето (= актива - пасива)
2010	145.0	1278.4	-1133.4
2011	224.9	3544.5	-3319.6
2012	256.0	1008.8	-752.8
2013	249.7	1547.9	-1298.1
2014	264.2	1500.5	-1236.3
2015	310.4	2114.2	-1803.8
2016	227.8	2126.9	-1899.2
2017	130.0	2548.1	-2418.1
2018	208.0	3496.0	-3188.0

Извор: НБС, 14.02.2019.

Спољнотрговинска размена је у протелих неколико година осетно повећана. Укупна вредност извоза роба и услуга је у 2018. години износила 21,2 милијарди евра, а укупна вредност увоза роба и услуга 25,4 милијарди евра. Поређења ради, укупна вредност извоза роба и услуга је у 2015. години износила 15,7 милијарди евра, а укупна вредност увоза роба и услуга у тој години 18,6 милијарди евра.

Трговински дефицит роба и услуга је у 2018. години био у порасту и износио је око 4,2 милијарде евра, према 3,0 милијарди евра у 2017. години; 2,2 милијарде евра у 2016. години и око 2,9 милијарди евра у 2015. години.

Кумулативно посматрано, укупна вредност извоза роба и услуга је, према подацима званичне статистике, у периоду 2005. д 2018. године износила 172,2 милијарде евра, укупна вредност увоза роба и услуга 238 милијарди евра, а трговински дефицит роба и услуга 65,8 милијарди евра или око 2 просечна БДП-а.

У наредном прегледу и графикону је дато кретање вредности извоза и увоза роба и услуга, као и трговински дефицит у периоду од 2005. до 2018. године:

Спољнотрговинска размена и трговински биланс

Износи у милионима евра

	Извоз робе и услуга, мил. евра	Увоз робе и услуга, мил. евра	Трговински биланс, мил. евра
2005	5328.7	9611.9	-4283.2
2006	6948.2	11969.6	-5021.4
2007	8110.4	15468.3	-7357.9
2008	9583.0	18267.4	-8684.4
2009	8042.6	13099.0	-5056.5
2010	9514.8	14243.8	-4729.0
2011	11145.0	16486.5	-5341.5
2012	11469.2	16992.1	-5522.9
2013	13937.0	17782.3	-3845.3
2014	14450.7	18096.1	-3645.4
2015	15727.6	18643.0	-2915.4
2016	17384.9	19596.8	-2211.9
2017	19312.0	22343.4	-3031.4
2018	21238.0	25392.0	-4154.0

Извор: НБС, 20.01.2019. године.

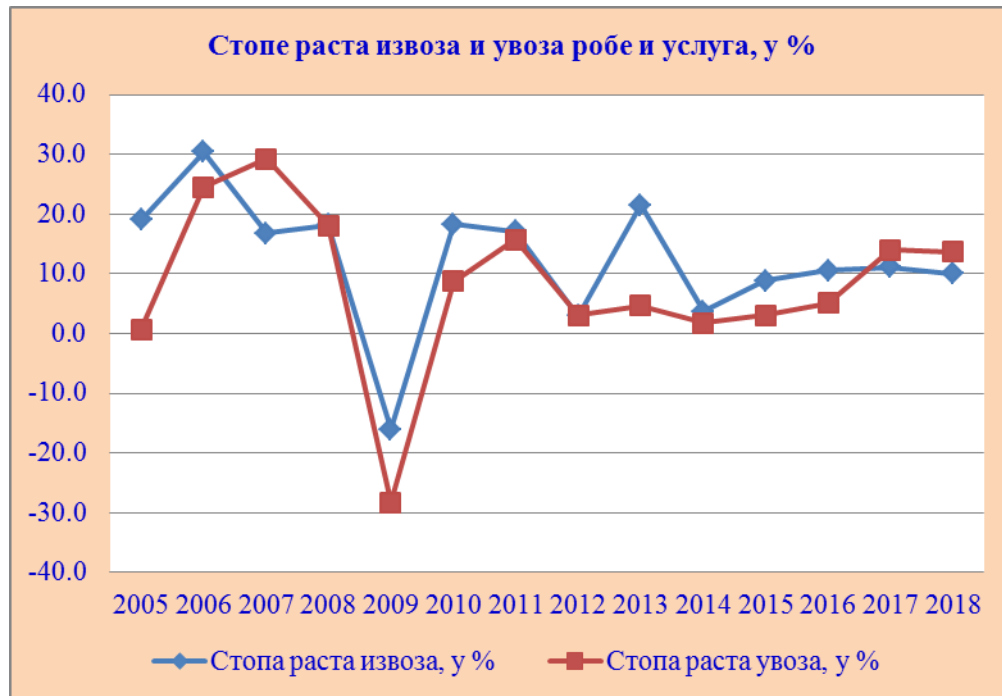

Према подацима званичне статистике, у 2018. години је раст увоза роба и услуга био бржи од раста извоза роба и услуга, када је износио 13,6% и 10% , респективно. Иста је ситуација у 2017. години, када је раст увоза роба и услуга повећан за 14%, а извоза роба и услуга 11,1%, што је дато у наредном прегледу и графикону:

**Стопе раста извоза и увоза робе и услуга и покривеност увоза извозом
(2005-2018), у %**

	Стопа раста извоза, %	Стопа раста увоза, %	Покривеност увоза извозом, %
2005	19.1	0.7	55.4
2006	30.4	24.5	58.0
2007	16.7	29.2	52.4
2008	18.2	18.1	52.5
2009	-16.1	-28.3	61.4
2010	18.3	8.7	66.8
2011	17.1	15.7	67.6
2012	2.9	3.1	67.5
2013	21.5	4.7	78.4
2014	3.7	1.8	79.9
2015	8.8	3.0	84.4
2016	10.5	5.1	88.7
2017	11.1	14.0	86.4
2018	10.0	13.6	83.6

Извор:НБС,09.02.2019.године.

Покривеност увоза извозом је још увек ниска и у последње четири године је већа него у годинама велике финансијске и економске кризе у свету. Покривеност увоза извозом је у 2018. години износила 83,6%, а у претходне три године се кретала на нивоу од 84% до 89%.

Однос дефицита трговинског биланса роба и услуга и процењеног бруто домаћег производа је у 2018. години био неповољан, јер је износио око 10%. Поређења ради, овај однос је био релативно повољнији у 2015. години и износио је 8,2% БДП-а; у 2016. години 6% БДП-а и у 2017. години 7,7% БДП-а.

Текући платни биланс је у протекле четири године био негативан, али је био реалтивно посматрано повољнији него у ранијем периоду. Дефицит текућег платног биланса је у 2018. години износио 2,2 милијарде евра (или око 5,2% процењеног БДП-а), према 2,0 милијарди евра у 2017.; 1,1 милијарди евра у 2016. и 1,2 милијарде евра у 2015. години.

Најнеповољнији дефицит платног биланса је био у 2008. години, када је економска и финансијска криза била у замаху. Тада је дефицит текућег платног биланса у нас износио чак близу 7,1 милијарди евра или чак 20% бруто домаћег производа.

Кумулативно посматрано, укупан дефицит текућег платног биланса је у периоду 2005. до 2018. године износио 38,7 милијарди евра.

У наредном прегледу и графикону је дато кретање дефицита текућег платног биланса од 2005. до 2018. године:

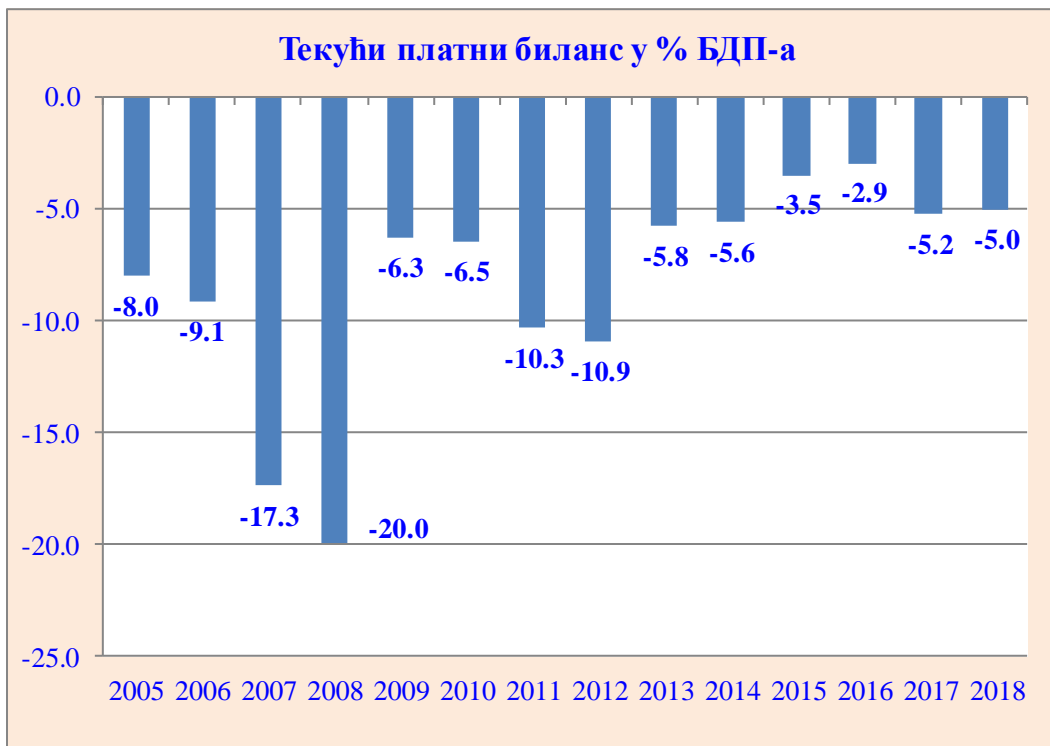
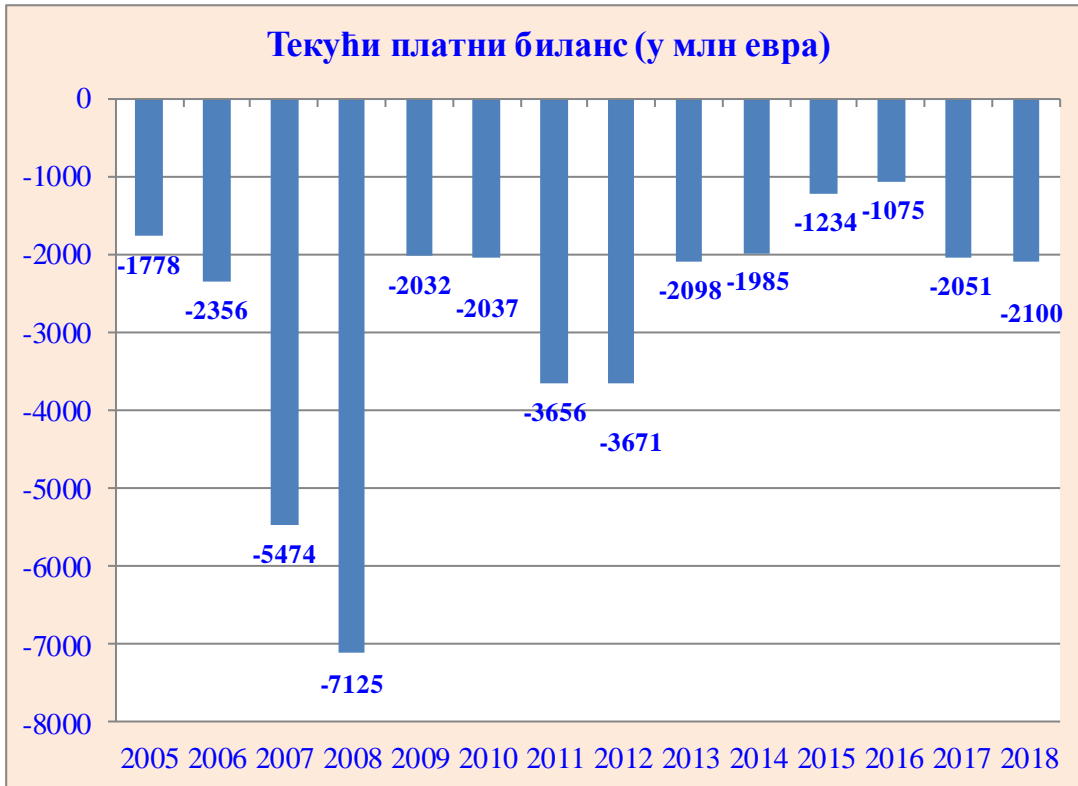
Текући платни биланс (2005-2018)

(Износи у милионима евра)

	Текући платни биланс (у млн евра)	Текући платни биланс у % БДП-а
2005	-1778.0	-8.0
2006	-2356.0	-9.1
2007	-5473.6	-17.3
2008	-7125.4	-20.0
2009	-2031.8	-6.3
2010	-2036.7	-6.5
2011	-3656.0	-10.3
2012	-3671.4	-10.9
2013	-2098.3	-5.8
2014	-1984.7	-5.6
2015	-1233.8	-3.5
2016	-1074.9	-2.9
2017	-2050.8	-5.2
2018	-2223.0	-5.2

Извор: НБС, 20.01.2019. године.

Прелиминарна процена за 2018. године

Девизни курс динара је крајем 2018. године према долару износио 103.4 динара, према 111.2 динара крајем 2015. године. У исто време, девизни курс евра је крајем 2018. године износио 118,2 динара, према 121,6 динара. Према званичним подацима НБС, реални ефективни курс динара је је у 2018. години био повећан за 0,2%, у 2017. години 7,6%, а у 2016. години је била реална депрецијација за 0.4%.

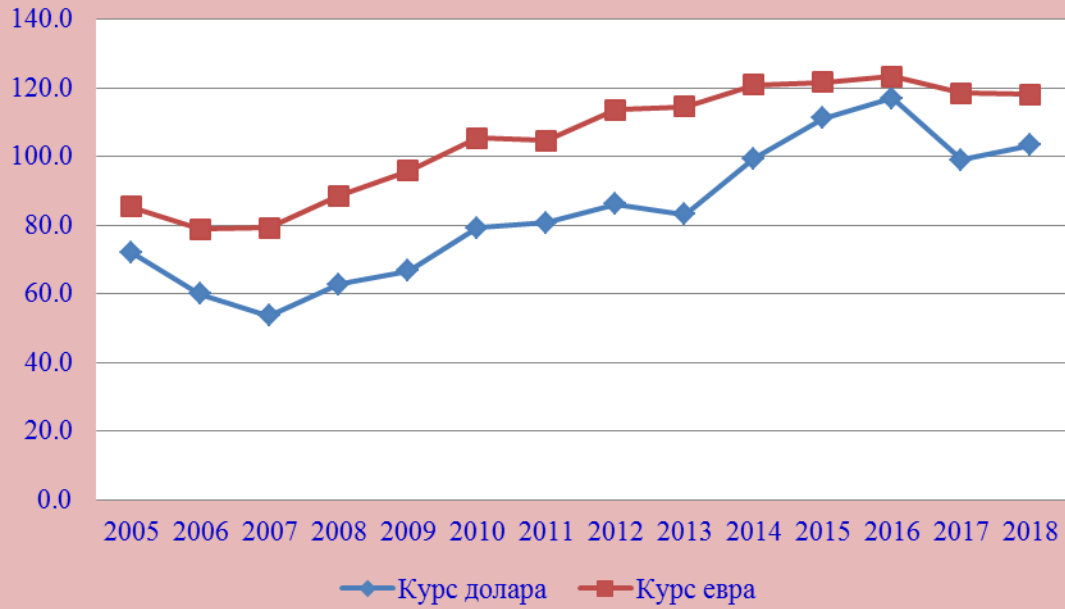
У наредном прегледу је дато кретање курса динара према долару и евр у периоду од 2005. до 2018. године:

Курс динара према долару и евр (крајем периода)

	Курс долара	Курс евра
2005	72.2	85.5
2006	60.0	79.0
2007	53.7	79.2
2008	62.9	88.6
2009	66.7	95.9
2010	79.3	105.5
2011	80.9	104.6
2012	86.2	113.7
2013	83.1	114.6
2014	99.5	121.0
2015	111.2	121.6
2016	117.1	123.5
2017	99.1	118.5
2018	103.4	118.2

Извор: НБС, 14.02.2019.године.

Курс долара и евра (крајем периода)

Укупне девизне резерве НБС су крајем 2018. године износиле око 11,3 милијарде евра, а укупне девизне резерве НБС и пословних банака 12,5 милијарди евра, у оквиру чега су девизне резерве пословних банака око 1,6 милијарди евра. Поређења ради, укупне девизне резерве су у 2015. години износиле око 10,4 милијарди евра.

Девизне резерве Републике Србије (2005-2018)

	Девизне резерве НБС, у мил.евра	Девизне резерве према увозу роба и услуга (у месецима)	Девизне резерве према БДП-у %
2005	4922	6.1	22.1
2006	9020	9.0	34.8
2007	9634	7.5	30.5
2008	8162	5.4	22.9
2009	10601.8	9.7	32.6
2010	10002	8.4	31.7
2011	12057.7	8.8	34.0
2012	10915	7.7	32.4
2013	11188.8	7.6	30.7
2014	9907.2	6.6	27.9
2015	10378	6.7	29.1
2016	10204.6	6.2	27.8
2017	9961.7	5.4	25.4
2018	12498.4	5.6	27.7

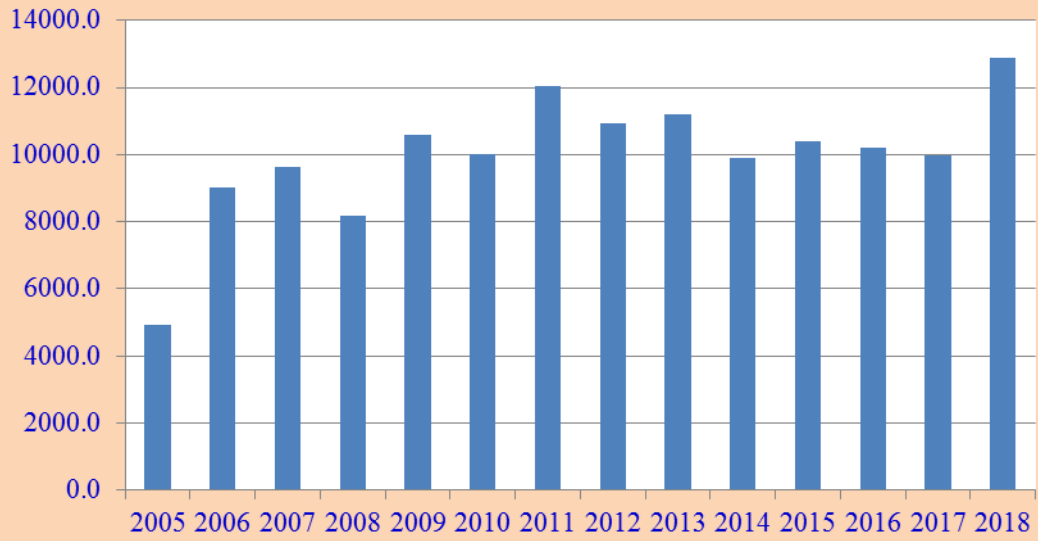
Извор: НБС, 14.02.2019.године.

Прелиминарни подаци за децембар 2018.године

Девизне резерве су у крајем 2018. године биле на нивоу од 5,3 месеци укупне вредности увоза роба и услуга, према 9,7 месеци вредности увоза у 2009. години, што указује на брз раст укупног увоза у посматраном периоду.

У истом периоду, девизне резерве су крајем 2018. године биле на нивоу од 27.7% процењеног бруто домаћег производа Србије, према 26.2% БДП у 2009. години, што се види из наредног прегледа:

Девизне резерве НБС, у мил.евра

Укупна штедња становништва је у 2018. години износила 1.200 милијарди динара или преко 10 милијарди евра и њен доминантни део је у конвертибилној валути, а мали део од око 5% је у динарима. Укупна штедња је од 2015. до 2018. године повећања за 13,3%.

Укупна штедња (2005-2018)
Износи у милијардама динара

	Укупна штедња, у милионима динара
2005	193.4
2006	268.2
2007	392.4
2008	425.1
2009	578.6
2010	745.4
2011	795.0
2012	927.5
2013	967.5
2014	1,036.4
2015	1,059.6
2016	1,121.3
2017	1,123.9
2018	1,200.2

Извор: НБС, 14.02.2019.године.

Кредитни рејтинг Србије је, према агенцији Стандард и Пур (S&P), крајем децембра 2018. године био на нивоу ББ/ позитиван, у децембру 2017. године ББ/стабилан, а у 2016. години ББ-/позитиван.

Рејтинг је према агенцији Фич (Fitch Rating Agency) у децембру 2017. години био ББ/стабилан, а агенције Муди (Moody's) у марту 2017. године је био Ба3 стабилан.

Кредитни рејтинг Србије у последње 4 године од 2015. до 2018. године је дат у наредном прегледу:

Кредитни рејтинг Србије (2015-2018)
(промена рејтинга и изгледа)

	2015.	2016.	2017.	2017.	2018.
	Дец.	Јан/Март/ Јун/Дец.	Март	Дец.	Дец.
S&P		BB- /позитиван		BB /стабилан	BB /позитиван
Fitch	B+ /позитиван	BB- /стабилан		BB /стабилан	
Moody's		B1 /позитиван	Ba3 /стабилан		

Оцењујемо да су у нас у наредном периоду присутни **следећи изазови и ограничења:**

- Очекивана неповољна економска кретања у једном броју развијених западних земаља;
- Заоштравање међународних односа (Венецуела, Блиски и Средњи исток и др.);
- Могући поремећаји на међународним тржиштима нафте, гаса и других примарних производа (Венецуела, Блиски исток, Северни ток и др.);
- Политички изазови везани за АП Косово и Метохију и друга акутелна друштвена и социјална питања у нас;
- Ниска и недовољна домаћа акумулација у домаћој привреди (ниска нето профитна стопа и др.);
- Турбулентна међународна економска и политичка ситуација (криза и рецесија у Европи и кризна жаришта на Блиском и Средњем истоку и др.).

Београд, 15. фебруар 2019.

Литература:

1. Статистички годишњак Србије, РЗС, 2018. и ранијих година;
2. Закон о буџету Републике Србије за 2019. годину.
3. Статистички билтен НБС, децембар 2018. и ранији бројеви;
4. Интернет сајт РЗС, 09.02.2019.
5. Др Милан Шојић: „Девизне резерве и макоекономска стабилност; часопис „Економски видици,, 1-2/1998, ДЕБ,Београд,
6. Интернет сајт Међународног монетарног фонда
7. Интернет сајт Светске банке.
8. The EU in the world, Eurostat 2018,
9. Годишњи извештај за 2017. годину, Народна банка Србије и раније године.
10. Месечни статистички билтен Републички завод за статистику, октобар 2018. године
11. Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development, UN World Development Indicators,World Bank 2018
12. Др Милан Шојић:„Компаративна анализа текућег платног биланса Републике Србије и Европске уније,- у оквиру „Економско-финансијских односа Србије са иностранством (округли сто),Научно друштво економиста и Економски факултет, Београд 2007
13. World Development Indicators,World Bank , 2018
14. Интернет сајт ОЕЦД-а
15. Стање и структура јавног дуга, децембар 2018, Министарство финансија-Управа за јавни дуг.
16. Др Милан Шојић :„Економска наука и превазилажење економске кризе у нас`` у оквиру едиције: Економска наука и привредна криза`` , Академија економских наука и Научно друштво економиста Србије, Економски факултет Београд, 4. новембар 2010.године
17. „Индустрија Србије (1990-2013)`` , Економски зборник: Могуће стратегије развоја Србије, Српска академија наука и уметности, ур. Часлав Оцић, Београд 2014, стр. 287-296.;
18. „Спољни дугови и економска криза у одабраним земљама Југо-источне Европе``, научни скуп Универзитета Источно Сарајево "Економија криза" Андрићград, Универзитет Источно Сарајево, 2014. године;
19. „Инвестиције и економски раст у одабраним земљама Југоисточне Европе у време глобализације`` у оквиру научног скупа: "Националне економије у условима глобализације", Универзитет Источно Сарајево Андрићград, 22-23 мај 2015. године.
20. Извештај о инфлацији, фебруар 2018, НБС